

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 11 mars 1921 kl. 1/2 1 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 3 i anledning av herr Alexanderssons motion nr 245 om skrivelse till Kungl. Maj:t ifråga om vissa avskilt belägna samhällens skyldighet att erlægga vägskatt.

Närvarande: Herrar *Ericsson* i Stockholm, *Hansson* i Bäck, Ros, *Andersson* i Boda, *Granath*, *Wahren*, *Leffler*, *Ericson* i Boxholm, *Jonson* i Remröd, *Janson* i Talby.

Uti en inom andra kammaren väckt motion, nr 245, som för förberedande behandling hänvisats till utskottet, har herr *Alexandersson* hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att vid den fortsatta utredningen om ändring av väglagen det också måtte utredas, huruvida och på vilket sätt den orättvisa, som ifråga om erläggande av skatteutskylderna enligt nu gällande väglag drabbade avskilt belägna fiskelägen och liknande samhällen, måtte kunna undanröjas, samt att i det förslag till ny lagstiftning angående vägar, som av Kungl. Maj:t kunde komma att föreläggas riksdagen, måtte intagas de stadganden, vartill en sådan utredning kunde giva anledning.

I fråga om motivering för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Uti sitt den 15 december 1916 avgivna förslag till lag om allmänna vägar på landet har vägkommissionen upptagit en allmän bestämmelse av innehåll, att köpingar och sådana municipalsamhällen, för vilka lagen angående stadsplan och tomtindelning äger tillämpning, icke skola i avseende å den allmänna väghållningen tillhöra landsbygden.

Utskottet.

En följd härav skulle bliva, att samhällenas väghållningsskyldighet i likhet med vad som gäller för städerna inskränktes till samhällenas

egna områden, eller med andra ord, att samhällena utbrötos från vederbörande vägdistrikt och befriades från deltagande i underhåll av distriktets vägar.

Av vägkommissionens betänkande framgår, att betydande meningskiljaktighet kommit till synes beträffande frågan om nämnda samhällens ställning till väghållningen.

Å ena sidan har sålunda gjorts gällande, att enär köpingar och municipalsamhällen måste vidkännas dryga kostnader för lösen av gatumark, samt för anläggning och underhåll av gator och allmänna platser, men därjämte voro skyldiga, att enligt i väglagen stadgade grunder deltaga i byggandet och underhållet av allmän väg, bro och färja, dylika samhällens invånare voro underkastade en dubbelbeskattning, för vilken icke kunde anföras hållbart skäl.

Å andra sidan hava framför allt flertalet av vägstyrelser och vägstämmor, vilka haft tillfälle att avgiva yttranden i ämnet, anfört skäl emot ifrågavarande samhällens utbrytande ur vägdistrikten.

Bland dessa skäl märkas först och främst den principiella invändningen, att icke ens städernas av ålder åtnjutna frihet från deltagande i det allmänna väghållningsbesväret på landet, kunde försvaras, då nämligen de allmänna vägarna vore till gagn för alla landets invånare, vilka förty borde till väghållningen i lika mån bidraga. Städernas undantagsställning i berörda hänseende innebure »en sekelgammal orättvisa», vilken alltså ej borde givas en än vidare utsträckning. Tvärtom syntes utvecklingen böra gå i den riktningen, att städerna finge deltaga i den allmänna väghållningsskyldigheten på landet. Ville man på den förmenta omständighet, att samhällenas invånare icke själva i någon avsevärd omfattning begagnade de allmänna vägarna, grunda några anspråk på befrielse från deltagande i deras underhåll, så borde ett liknande anspråk med lika om icke större fog kunna frambäras av sådana landsbygdens väghållare, vilka bodde på öar långt från fastlandet eller eljest så avses, att de icke hade någon möjlighet att själva använda de allmänna vägarne. Men i själva verket måste dessa, såsom ovan anförts, direkt eller indirekt anses vara till nytta för alla landets inbyggare och ingen av dem borde alltså med skäl få undandraga sig att bidraga till vägarnas underhåll. Allt sammanlagt intoge samhällena i förevarande hänseende en sådan ställning, att det icke kunde vara rättvist eller billigt, att de skulle få undandragas skyldighet att deltaga i landsbygdens allmänna väghållningsbesvär.

Vägkommissionens ovannämnda lagförslag är för närvarande föremål för granskning av de år 1920 tillsatta vägsakkunniga. De sistnämnda hava ännu icke avlämnat sitt betänkande, men enligt vad utskottet inhämtat läser ovanberörda spørsmål hava av dem företagits till förnyat övervägande, och det kan alltså icke anses uteslutet, att de sakkunniga därutinnan kunna komma till annan uppfattning än vägkommissionen.

Genom förevarande motion har framförts ett yrkande, som äger samma principiella innebörd, som kravet å ovannämnda samhällens utbrytande ur vägdistriktet. Möjligen kunde för de av motionären åsyftade samhällenas vidkommande, åtminstone i vissa fall, kravet å befrielse från deltagande i vägunderhåll såtillvida anses i högre grad befogat, som dessa samhällen på grund av sina lägen i allt väsentligt äro i kommunikationshänseende oberoende av de vägar, i vars underhåll de enligt gällande väglag hava att taga del. Och ur sådan synpunkt kunde det väl i och för sig synas rättvist och billigt att det toges under övervägande i vad mån invånarna i dylika samhällen kunde beredas sådan lättnad i väghållningsbesväret som motsvarade de särskilda utgifter i kommunikationshänseende, som åvila samhällena till följd av deras särregna beskaffenhet.

Den av utskottet härovan lämnade kortfattade framställning av principfrågans nuvarande läge, synes emellertid giva stöd för den uppfattningen, att riksdagen för närvarande ej bör bifalla motionen. Då härtill kommer att motionären i motiveringen yttrar, att »det synes vara i överensstämmelse med billighet och rättvisa, att dessa samhällen ställas utanför vägdistriktet och således befrias från skyldighet att erlägga nu utgående vägs katt», skulle riksdagen genom ett bifall till motionen lätteligen kunna anses hava bundit sig för en ståndpunkt, som kunde komma att medföra betänkliga konsekvenser.

Utskottet får alltså hemställa,

att herr Alexanderssons motion, nr 245, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1921.

På utskottets vägnar:

ERNST ERIKSSON.